

Gazi Üniversitesi
Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî
Araştırma Merkezi

Türk Kültürü ve
HACI BEKTAŞ VELÎ
Araştırma Dergisi

Turkish Culture and
HACI BEKTASH VELI
Research Quarterly

Yaz
Summer

| 2013/66

Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi /

Turkish Culture and Hacı Bektash Veli Research Quarterly

•

Yıl/Year: 20 • Sayı/Issue: 66

Yaz (Nisan, Mayıs, Haziran), Summer (April, May, June) 2013

•

**Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi
Adına Sahibi**

On Behalf of Gazi University Turkish Culture and Hacı Bektash Veli Research
Center / Owner

Prof. Dr. Süleyman BÜYÜKBERBER

Gazi Üniversitesi Rektörü/President of Gazi University

•

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / General Manager

Dr. / Dr. Hüseyin GÜMÜŞ

•

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL

Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet TAŞĞIN

Konya Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK

Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Fuat BİLKAN

Altın Koza Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ

Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Ali TORUN

Dumlupınar Üniversitesi

Prof. Dr. Ali YAKICI

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Altan ÇETİN

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Aynur KOÇAK

Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Dursun YILDIRIM

Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Eva CSAKI

Macaristan, Hungary

Prof. Dr. Filiz KILIÇ

Nevşehir Üniversitesi

Prof. Dr. Hakkı ACUN

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Hayati AKYOL

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Hayati BEŞİRLİ

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Heath W. LOWRY

Bahçeşehir Üniversitesi

Prof. Dr. İbrahim DİLEK

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Michel BALIVET

Provence Üniversitesi

Prof. Dr. Refik TURAN

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Hamiye DURAN

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Akif OKUR

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Ömer ÖZKAN

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Özgür SAVAŞCI

Ludwig - Maximilians Universität

Yrd. Doç. Dr. Rıza YILDIRIM

TOBB Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Yağmur SAY

Anadolu Üniversitesi

Dr. Abdülkadir SEZGİN

Araştırmacı Yazar

Arş. Gör. Mehmet ERSAL

Ege Üniversitesi

Baki Yaşa ALTINOK

Araştırmacı Yazar

Dursun GÜMÜŞOĞLU

Araştırmacı Yazar

•

Editör / Editor

Dr. / Dr. Hüseyin GÜMÜŞ

•

Editör Yardımcıları / Assistant Editors

Doç. Dr. / Assoc. Prof. Dr. Nihat YAZILITAŞ

Yrd. Doç. Dr. / Assist. Prof. Dr. Erdal AKSOY

Arş. Gör. / Research Assist. Mehmet ERSAL

•

İngilizce Editörler / English Editors

Prof. Dr. / Prof. Dr. Abdülvahit ÇAKIR

Arş. Gör. / Research Assist. Çağla ATMACA

•

YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLERİ / REPRESENTATIVES OF FOREIGN COUNTRY

Almanya/ Germany

Doç. Dr. Özgür SAVAŞCI

Ali Duran GÜLÇİÇEK

Amerika/ USA

Dr. Mark SOILEAU

Arnavutluk/Albania

Prof. Dr. Hysen KORDHA

Edmond BRAHİMAJ

Azerbaycan/Azerbaijan

Prof. Dr. Eldeniz ABBASOV

Bulgaristan/Bulgaria

Doç. Dr. Krassimira MUTAFOVA

Veysel BAYRAM

Fransa/ France

Prof. Dr. Michel BALIVET

Hollanda/ Holland

Erol SANBURKAN

Mustafa Fuat DOĞAN

İran/Iran

Prof. Dr. Ebul Hasan MÜNFERİD

İsveç/Sweden

Eraslan ÖRGÜN

İsviçre/Switzerland

Dr. Marcello MOLLICA

Kanada/ Canada

Prof. Dr. Irene MARKOFF

Kazakistan/Kazakhstan

Prof. Dr. Dossay KENZHETAYEV

Macaristan/Hungary

Prof. Dr. Éva CSÁKI

Makedonya/Macedonia

Prof. Dr. Metin İZETİ

Prof. Dr. Arben SULEJMANI

Türkmenistan

Doç. Dr. Berdi SARIYEV

•

66. SAYI HAKEMLERİ / REFEREES OF 66th ISSUE

Prof. Dr. Adem CEYHAN

Celal Bayar Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet MERMER

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK

Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Alemdar YALÇIN

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN

İzmir Ekonomi Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin TÜRK

Ardahan Üniversitesi

Prof. Dr. İlyas ÜZÜM

Diyanet İşleri Başkanlığı

Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. İsmet ÇETİN

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Kemal UÇÜNCÜ

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Nuri YAVUZ

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Refik TURAN

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Ali YAMAN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Armağan ELÇİ

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Gıyasettin AYTAŞ

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Halil ÇELTİK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Harun YILDIZ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ÖZKAN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür SAVAŞCI	Münih Üniversitesi
Doç. Dr. Yağmur SAY	Anadolu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Fahri MADEN	Kastamonu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kemalettin DENİZ	Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa TATÇI	Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Serdar ODACI	Hacettepe Üniversitesi

•
Yayın İdare Merkezi Adresi / The Address of Publication Centre
Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi
Gazi Üniversitesi Rektörlük Kampüsü, Araştırma Merkezleri Binası, Kat: 2 No: 11
06502 Teknikokullar / ANKARA

•
Yayın İdare Merkezi Telefonu / The Telephone Number of Publication Center
+90 312 202 23 46

•
Belge Geçer / Fax
+90 312 222 70 16

•
Elektronik Posta / E-mail
hacibektasveli@gazi.edu.tr

•
WEB: www.hbvdergisi.gazi.edu.tr

•
Yayının Türü / The Type of Publication
Uluslararası Süreli Yayın / International Periodical (Quarterly)

•
Teknik Yardımcı / Technical Assistant
Hatice ÜZMEZ

Düzeltenler / Redactors

Arş. Gör. / Research Assist. Nasrullah UZMAN

Arş. Gör. / Research Assist. Mehmet ŞEKER

•

ISSN 1306-8253

•

Tasarım / Designed By:

Gazi Üniversitesi Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Teknikokullar - ANKARA Tel: 0 312 202 26 00 • Faks: 0 312 212 40 90

Uzman / Specialist Ahmet ÇELİK

•

Baskı / Printed By:

Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti. Döğol Caddesi No: 49/B Beşevler - ANKARA

Tel : 0312 223 77 73, Faks: 0312 215 14 50

•

Kapak Fotoğrafi / Cover Photograph

Eskişehir - Seyit Battal Gazi Külliyesi

•

Taranan İndeksler / Indexes

ISI-Wos / A&HCI (Arts & Humanities Citation Index) - (Thomson Reuters)

EBSCO HOST / ULAKBİM / ELSEVIER

Gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez. Dergimiz her üç ayda bir çıkmaktadır. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların bilimsel ve yasal sorumlulukları yazarlarına aittir.

The articles you send cannot be given back even if they are not published. Our magazine is published in every three month. Turkish Culture and Hacı Bektash Veli Research Quarterly is an international and refereed journal. The owners of the article account for the legal and scientific responsibility.

İÇİNDEKİLER

Rektörden.....	11
Editörden.....	13
Makaleler	
Şeyh-İ Seb'Alık Kurumu ve Osmanlı Esnaf Teşkilatı İçindeki Yeri <i>Mehmet DEMİRYÜREK.....</i>	17
Hacı Bektaş Velî' Mâkâlât'ında Akıl-İman İlişkisinin Din Felsefesi Açısından Tahlili <i>Mehmet ULUKÜTÜK.....</i>	43
Hintli Yazar Qurratulain Hyder'in "Hacı Gül Baba Bektaşî'nin Öğütleri" Adlı Kısa Hikayesinde Doğu-Batı Karşıtlığı ve Hyder'in Bütünlük Arayışı <i>Zeynep Yılmaz KURT.....</i>	59
Abdullah Salâhî'nin Hazreti Hasan ve Hüseyin'i Övgüsü: Hilye-İ Hasaneyn <i>Fatih SONA.....</i>	77
Seyyit Turak'ın Hacı Bektaş'ın Doğumu ve Hayatı Hakkındaki Eseri <i>İsmail Hakkı AKSOYAK.....</i>	105
Sandıklı'da Bektaşilik, Bektaşî Tekke ve Türbeleri <i>Fahri MADEN.....</i>	129
Hacı Bektaş Velî'nin Moğol Tahakkümüne Bakışı <i>Mustafa AKKUŞ.....</i>	147
Şah İsmail Hatâyî'nin Şiirlerinde Kullandığı Vezin Meselesi <i>Mehmet Fatih KÖKSAL.....</i>	169
Arap Aleviliğinde Kadının Yeri: Hatay Örneği <i>Muharrem GÜNEŞ.....</i>	189
Dediği Sultan ve Menakıbı: Konya ve Çevresinde Alevi Bektaşî Ocaklarının İzleri <i>Ahmet TAŞĞIN.....</i>	213
Hatip Zâkirî Hasan Efendi'nin Nühüft Makamındaki İmam Hüseyin Mersiyesi <i>Gülçin YAHYA KAÇAR.....</i>	239
Derlemeler	
Sözlü Tarih ve Kültür Açısından İmam Rıza Ocağı <i>Cem ERDEM.....</i>	257
Dede Şeyh Hasanlar ile Aşiret Şeyh Hasanlar <i>Veli SALTIK.....</i>	279
Yazım ve Yayın İlkeleri.....	313

CONTENTS

The President	11
Editorial	13
Articles	
The Şeyh-I Seb'Â institution and Its Place in The Ottoman Guild System <i>Mehmet DEMİRYÜREK</i>	17
Analysis of Reason-Faith Relationship in Terms of Philosophy of Religion in The Haci Bektash Veli's Mâqâlât <i>Mehmet ULUKÜTÜK</i>	43
The Clash of East and West and The Search for Unity in Qurratulain Hyder's Short Story, "Sermons of Haci Gul Baba Bektashi" <i>Zeynep Yilmaz KURT</i>	59
Abdullah Salâhi's Praise's of The Saint Hassan and Hussein: Hilye-Ihasaneyn <i>Fatih SONA</i>	77
Seyyit Turak's Booklet About The Birth and Life of Haci Bektash Veli <i>İsmail Hakki AKSOYAK</i>	105
Bektashism in Sandikli, Bektashi Logdes and Tombs <i>Fahri MADEN</i>	129
Attitude of Haci Bektash Veli Towards Mongolian Occupation <i>Mustafa AKKUŞ</i>	147
The Problem of Meter in Shah İsmail Hatâyî's Poems <i>Mehmet Fatih KÖKSAL</i>	169
The Place of Women in Arab Alavites: The Sample of Hatay <i>Muharrem GÜNEŞ</i>	189
Dediği Sultan and Its Legend: Traces of Alevi Bektashi Hearths in Konya and Its Environments <i>Ahmet TAŞĞIN</i>	213
İmam Hüseyin Elegy of Hatip Zâkirî Hasan Efendi in Nühüft Manner <i>Gülçin YAHYA KAÇAR</i>	239
Compilations	
İmam Rıza Ocaq in Terms of Oral History and Culture <i>Cem ERDEM</i>	257
Senior Dervish Hasan and Tribal Sheikh Hasan Veli <i>SALTIK</i>	279
Writing and Publication Guidelines	316

Anadolu, milletimiz ruh ve kültür mayasında müstesna bir yer işgal etmektedir. Türklerin İslamiyet'le devam eden tarih sürecinde Anadolu'nun fethi ve buranın vatanlaştırılmasında bu mayaya katkısı olan pek çok önemli şahsiyet vardır. Hünkar Hacı Bektaş Veli hazretleri de Milletimizin mana dünyasını aydınlatan ve onu yarınlara taşıyan önemli nizam kurucu, ölçü vaaz edici ve yol gösterici yüce şahıslardandır. Onun ve çevresinin hala günümüze ışıklar taşıyan mirasının anlaşılması ve değer olarak toplumumuza sunulması son derece önemlidir.

Bu yıllık bir tarihsel dönem ve geniş bir bölgeye yayılmış özgün bu kültürün somut ve soyut unsurlarını yorum yapmadan bir araya getirme çabasında olan Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezimiz, şu anda ülkemizde alanında araştırma yapan ilk ve en köklü akademik kuruluştur. Bu kuruluş, 28 Ekim 1987 tarihinde, 2547 sayılı Yüksek Öğrenim Kanunu uyarınca başlı başına bir araştırma ve uygulama merkezi olarak çalışmalarına başlamıştır.

Merkezimiz yüklendiği görev ve sahip olduğu sorumluluk ile Asya'da Kazakistan'dan, Avrupa'da Macaristan'a; Afrika'da Tunus, Cezayir ve Mısır'a kadar geniş bir coğrafyaya yayılmış olan bu özgün düşüncenin ve inanç sisteminin tüm unsurlarını arşivlerden, tarihin tozlu raflarından günümüze yansıtmayı, taşımayı ve elde edilen bilgilerin, bilim adamlarının, araştırmacıların ve insanlığın hizmetine ve değerlendirmesine sunmayı amaçlamaktadır.

Bu amaç doğrultusunda 1994 yılında yayım hayatındaki yolculuğuna başlayan Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi bu gün 20. yaşını kutlamaktadır. 20 yıldır süren bu yolculuğun onlarca yıl devam etmesi hepimizin arzusudur. Bu güne kadar süregelen çalışmaların yine başarı ile devam edebilmesi için değişime açık olmak ve değişen teknolojiye ayak uydurmak gerekmektedir. Dergimiz daha şeffaf, daha ulaşılabilir, daha fazla takip edilebilir olması amacı ile artık yayım sistemini değiştirmiştir. Bu sayıdan itibaren makaleleri online ortamda kabul edip, tüm süreçlerinin yazarları tarafından takip edebileceği şeffaf bir yapıya oturtmuş bulunmaktayız. Bununla birlikte dergimizin web adresi www.hbvdergisi.gazi.edu.tr olarak değiştirilmiştir. Dergiye yeni makale gönderecek olan akademisyen ve araştırmacıların bu yeni Web sayfasına girmeleri ve öncelikle üye olmaları, bu üyelik işleminden sonra makalelerini online olarak sisteme yüklemeleri gerekmektedir. Umarız ki bu yenilik daha ileriye ulaşma arzumuza katkı sağlayacaktır.

Tüm bu güzelliklerin yanında bizi ve dergimize kıymetli yayınlarını göndererek alana önemli katkılar sağlayan araştırmacı ve akademisyenleri üzen bir uygulama hayata geçirilmiştir. "2013 yılı TÜBİTAK Türkiye Adresli Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Programı (UBYT) Uygulama Esasları ve Teşvik Miktarları" esaslarına ve Teşvik Miktarları Hesaplama Yönteminde yapılan değişikliğe göre Merkezimiz dergisi ile birlikte Türkiye'de yayımlanan UBYT dergi listeleri, Thomson Reuters Web of Science (WOS) atıf dizinlerine (SCI, SSCI, AHCI) giren yayınların statüleri değiştirilmiştir. Daha önceki yıllarda uygulanan "A, B, C" sınıflandırmaları kaldırılmış olup, yerine etki faktörüne (ImpactFactor) göre hesaplanan bir teşvik modeli getirilmiştir. Bizce yanlış olan bu uygulamanın kaldırılması için gerekli girişimlerde bulunulmuştur. Bu yeni uygulamadan yalnızca dergimiz değil, bu kapsamdaki birçok süreli yayın da aynı şekilde olumsuz etkilenmiştir. Yapılan yanlışlığın en kısa sürede düzeltilmesi dileğimizdir.

Dergimizin bu sayısını, özellikle son günlerde oluşturulmak istenen toplumsal ayrıma karşı, binlerce yıldır süren kardeşliğe, binlerce yıl süren anlayışa, binlerce yıl süren beraberliğe ithaf etmek istiyoruz. Bizler çok iyi biliyoruz ki kimsenin gücü bu birliği ve dirliği bozmaya yetmeyecektir.

Çalışanda, üretende, yapılan işte eksiklikler kusurlar olacaktır. Muhakkak ki bizlerinde eksiklikleri olmuştur ve olacaktır. Daha iyiye, daha güzele ulaşmak için çalışıyoruz, bu konuda verilecek her türlü desteğe açık olduğumuzu belirtmek isteriz. Niyetimiz hep birlikte bilimsel bilgiyi tüm insanımızla buluşturmaktır. Bu vesileyle dergimizin 66. sayısının hayırlı olmasını diler, tüm yayın kurulu olarak saygılar sunarız.

Dr. Hüseyin Gümüş
Editör

Makaleler

Articles

